

περὶ αὐτῶν ὡς μέρους μικροῦ ἐκείνων, καὶ τὰ δίδει ἐξαιρετικὴν ἰσχὺν νόμου, ἀλλὰ δὲν τὰ θεωρεῖ ὡς ὅλον διακεκριμένον, οἷον κώδικα ὁλοσχερῆ· αἱ ὀλίγαι συνήθειαι εἶναι καὶ πρέπει νὰ λογίζονται ὡς τόσα ἄρθρα ἐγγράφου νόμου, τὰ ὅποια εἰς τὴν ὁλοκληρίαν τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας λαμβάνουν χώραν ὡς ἐλάχιστα μέρη, φέροντα φύσιν παραρτήματος.

Τοῦτο συμφέρει μάλιστα εἰς τὸ νὰ ἐξασθενήσῃ τὸ βάρος τῶν ἐθίμων, διότι οὕτω φαίνονται ψιλὴ ἐξαίρεσις καὶ δὲν γίνονται ἀντικείμενον χωριστοῦ ἁρθρου νόμου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαμβάνει τέλος τὸ θάρρος ὅχι νὰ δώσῃ γνώμην, ἀλλὰ νὰ καθυποβάλλῃ εὐσεβάστως ὡς ἀπλὴν παρατήρησιν τὰ ἑξῆς:

1. Εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ σχεδίου ἤθελεν εἰσθαι ἴσως προτιμότερον νὰ δοθῇ ἡ ἰσχὺς ὅχι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀλλ' εἰς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς νόμους, διότι ἐκείνη δὲν ἀνεγνωρίσθη ποτὲ ὡς κώδιξ ἰσχύων, ἀλλ' ὡς εὐχρηστον ἔργον νομοδιδασκάλου, ἢ συνοπτικὴ συλλογὴ τῶν νόμων τούτων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη ἐν καιρῷ ἡ τακτικὴ ἰσχὺς ἀπὸ τὴν ἀρμοδίαν ἐξουσίαν. Καὶ αὐταὶ αἱ νομοθετικαὶ ἀρχαὶ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔδωκαν ποτὲ τὴν ἰσχὺν ταύτην εἰς τὴν Ἐξάβιβλον, ἀλλὰ πάντοτε εἰς τοὺς νόμους τῶν αὐτοκρατόρων. Πρῶτον τὸ ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου 1928 ψήφισμα ἀναφέρει εἰς τὸ 36 ἄρθρον τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν δίδει τὴν ἰσχὺν εἰς αὐτήν, ὡς κώδικα, ἀλλ' εἰς τοὺς νόμους ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὴν θεωρεῖ ὡς συλλογὴν πρόχειρον καὶ εὐπόριστον. Ἰδοὺ τί λέγει τὸ ἄρθρον τοῦτο «τὰ δικαστήρια ἀπολαμβάνουν εἰς μὲν τὰ πολιτικὰ τοὺς νόμους τῶν αὐτοκρατόρων, τοὺς περιεχομένους εἰς τὴν πρόχειρον Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ τὸν τῆς Γαλλίας ἐμπορικὸν κώδικα».

2. Ἐπειδὴ ἄλλο νεώτερον ψήφισμα ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1830 εἰς τὸ 148 ἄρθρον ἀφαίρεσε τῆς Ἐξάβιβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου τὴν νομικὴν ἰσχὺν, καὶ τῆς ἀπένευμε μόνον συμβουλευτικὴν ἰδιότητα, οὗτο ἴσως εἶναι εἰλόγιον τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ σχεδίου νὰ φέρῃ, ὅτι οἱ αὐτοκρατορικοὶ νόμοι, οἱ περιεχόμενοι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου θέλουν ἔχει ἰσχὺν, ἀντὶ τῆς φράσεως «θέλουν ἐξακολουθεῖν νὰ ἔχουν ἰσχὺν», διότι τὸ τελευταῖον ψήφισμα διέκοψε πλέον τὴν ἐξακολουθήσιν.

Ἐπειδὴ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνόμισε χρήσιμον τὴν συγχώνευσιν τῶν δύο ἁρθρων τοῦ σχεδίου εἰς ἓν μόνον, λαμβάνει τὸ θάρρος νὰ ἐκθέσῃ τὴν σύνταξιν τούτου ὁλοκληροῦ, ὁποῖαν τὴν ἐννοεῖ, καὶ τὴν καθυποβάλλει εἰς τὴν κρίσιν τῆς Γραμματείας· εἶναι δὲ ἡ ἑξῆς: «Οἱ πολιτικοὶ νόμοι τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων οἱ περιεχόμενοι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου θέλουν ἰσχύει, μεχρὶς τοῦ δημοσιευθῆναι ὁ πολιτικὸς κώδιξ, τοῦ ὁποίου τὴν σύνταξιν διετάξαμεν.

«Τὰ ἔθιμα ὅμως ὅσα πολυχρόνιος καὶ ἀδιάκοπος συνήθεια ἢ ἀποφάσεις δικαστικαὶ καθιέρωσαν, ὑπερισχύουν ὅπου ἐπεκράτησαν.»

Ἐν Ἀθήναις 1835.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Νομικῆς Ἐπιτροπῆς
Χ. ΚΛΟΝΑΡΗΣ»

928

1830-1839. Πληρεξούσιο. Ρεντίνια (Καρδίτσα).

Β. Σπανός, «Πέντε ανέκδοτα ἐγγράφα της χήρας του Ρεντινιώτη προεστού Δημητρίου Γ. Τσολάκογλου για το τσιφλίκι της στην Φθιώτιδα 1838-1839», *Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιο* 37 (2000), σ. 357-366, αρ. 1-4.